

NASIONALE SENIORSERTIFIKAAT

GRAAD 11

NOVEMBER 2024

REKENINGKUNDE V1 NASIENRIGLYN

PUNTE: 150

NASIENBEGINSELS:

1. Tensy anders getoon in die nasienriglyn, sal strafpunte vir vreemde items slegs van toepassing is indien 'n kandidaat nie punte op 'n ander plek in die vraag vir daardie item verloor het nie (geen vreemde-item-strafpunte vir misplaaste items nie). Geen dubbelpenaliserings toegepas nie.
2. Strafpunte vir plasing of swak aanbieding (bv. besonderhede) is slegs van toepassing indien die kandidaat punte vir die bedrae vir daardie item verdien het.
3. Tensy anders getoon, ken volpunte toe vir 'n korrekte antwoord. Indien die antwoord foutief is, merk die bewerkings wat getoon is.
4. Indien 'n vooraansuiweringsyfer as 'n finale syfer getoon word, ken die bewerkingspunt toe vir daardie syfer (nie die metodepunt vir die antwoord nie). **Let wel:** As syfers aangedui in nasienriglyn vir komponente of bewerkings, dra hierdie nie die metodepunt van die finale antwoord ook nie.
5. Tensy anders getoon, moet die positiewe of negatiewe effek van enige syfer in ag geneem word om die punt toe te ken. Indien geen + of - teken of hakie voorsien is nie, aanvaar dat die syfer positief is.
6. Waar dit getoon word, ken deelpte toe om die kwaliteit van antwoorde van kandidate te differensieer.
7. Indien kandidate meer as die verlangde aantal antwoorde verskaf, ondersoek alle antwoorde tot voordeel van die kandidaat. Strafpunte kan toegeken word vir vreemde items indien kandidate volpunte vir 'n vraag gekry het (maks. -2 per vraag).
8. Waar strafpunte toegeken word, kan die punte vir daardie afdeling van die vraag nie as 'n negatiewe syfer getoon word nie.
9. Waar metodepunte vir bewerking toegeken word, moet die nasiener eers die redelikheid van die antwoord ondersoek voordat die punt toegeken word.
10. 'Bewerking' beteken kontroleer bewerking. 'Een deel korrek' beteken bewerking en een deel korrek. **Let wel:** Kontroleer bewerking moet +, -, x, ÷, soos kandidaat se berekening (indien geldig) wees, of soos per nasienriglyn.
11. Bewerkings: Moet nie punte vir bewerkings toeken waar die teller & noemer omgeruil is nie. Dit is ook van toepassing op verhoudings.
12. Met die toekenning van metodepunte, maak seker dat kandidate nie volpunte kry vir enige item wat in geheel of gedeeltelik foutief is nie. Dui aan met 'n ☒.
13. Wees bedag daarop dat sommige kandidate geldige alternatiewe buite hierdie nasienriglyne kan gee. Let ook daarop dat een kommentaar meer as een korrekte aspek kan toon.
14. Kodes: f = vreemde item; p = plasing/aanbieding.

Hierdie nasienriglyne besdtaan uit 7 bladsye.

VRAAG 1

1.1 VASTE BATES

- (i) **Bereken: Koste van grond en geboue aan die begin van die jaar.**
BEWERKINGS	ANTWOORD
4 000 000 – 750 000	3 250 000 ✓✓
- 2**
- (ii) **Bereken: Drawaarde van toerusting aan die begin van die jaar.**
BEWERKINGS	ANTWOORD
600 000 – 180 000	420 000 ✓
- 1**
- (iii) **Bereken: Waardevermindering op toerusting.**
BEWERKINGS	ANTWOORD
sien 1.1 (ii)
Oud: $420\,000 \times 10/100 = 42\,000$ ✓	48 000 ✓
een deel korrek
Nuut: $90\,000 \times 10/100 \times 8/12 = 6\,000$ ✓	
- 4**
- (iv) **Bereken: Drawaarde van voertuig wat vervreem is.**
BEWERKINGS	ANTWOORD
680 000 + 120 000 – 440 000	109 000 ✓
een deel korrek
$= 360\,000 \times 12/100 \times 10/12 = 36\,000$ ✓✓	
Sien berekening hierbo
$360\,000$ ✓ – 215 000 ✓ – 36 000	
- 5**

1.2 Bateverkope

2023 Des	31	Voertuie ✓		360 000 ✓ sien 1.1 (iv)	2023 Des	31	Opgehoopte waardever- mindering op voertuie ✓		251 000 ✓ een deel korrek
		Wins met verkoop van bate ✓		6 000 ✓ balanseerende syfer			(215 000 + 36 000)		
							Bank		115 000 ✓
				366 000					366 000

7

1.3 **Bereken die persentasie toename in die waarde van Grond en Geboue indien hul markwaarde soos op 29 Februarie 2024, R5 500 000 beloop.**

moet saam wees	1 500 000	twee punte
$\frac{[5\,500\,000 - 4\,000\,000]}{4\,000\,000}$ ✓✓	$\times \frac{100}{1}$	$= 37,5\%$ ✓
		een deel korrek en x 100

4

1.4

Die eienaar merk op dat die kilometers op een van die voertuie uiters hoog is. Hy het dus tot die gevolgtrekking gekom dat die bestuurder die voertuig misbruik. Stel TWEE interne beheermaatreëls voor wat geïmplementeer kan word om die besigheid teen misbruik van voertuie te beskerm

Enige TWEE punte

✓✓

PUNT 1	In- en uitteken van voertuie om op te spoor waar hulle is en wie dit gebruik het / om opsporingstoestelle op die voertuie te plaas / 'n logboek te hê om die beweging op voertuie aan te teken.
PUNT 2	Het 'n beleid oor hoe laat die voertuie terugbesorg moet word op besigheidspersoneel / sluit dit saans op besigheidspersoneel toe.

2

TOTALE PUNTE
25

VRAAG 2

2.1 BEGRIPPE

2.1.1	C ✓
2.1.2	E ✓
2.1.3	A ✓
2.1.4	B ✓
2.1.5	D ✓

5

2.2 ESHOWE HANDELAARS:

Staat van Omvattende Inkomste vir die jaar geëindig 30 Junie 2024

Verkope (1 696 080 – 4 480 ✓)	1 691 600	☒ *
Koste van verkope (998 000 – 2 800 ✓)	(995 200)	☒ *
Bruto wins <small>bewerking (Verkpe - KVV)</small>	696 400	☒
Ander inkomste	84 400	☒ *
Oninbare skulde verhaal	640	
Huur inkomste (95 600 ✓ – 14 340 ✓✓)	81 260	☒ *
Voorsiening vir oninbare skulde-aansuiwering (4 444 - 4 144 ✓✓)	300	☒ *
Handelsvoorraadsurplus (371 000 +2 800 ✓ –18 000 ✓ – 358 000) ✓	2 200	☒ *
Bruto bedryfsinkomste		
Bedryfsuitgawes		
Korting toegestaan	1 200	
Diverse uitgawes	34 000	
Verlies as gevolg van brand (18 000 x 15/100) or (18 000 – 15 300)	2 700	☒ ☒ *
Waardevermindering	17 250	☒
Salarisse en lone (156 000 ✓ + 9 000 ✓)	165 000	☒ *
Werkgewersbydrae (54 000 ✓ + 90 ✓)	54 090	☒ *
Versekering (56 400 ✓ – 2 400 ✓✓)	54 000	☒ *
Telefoon (18 000 x 100/80 ✓) of (18 000 + 4 500 <i>1 punt</i>)	22 500	☒ *
Verpakkingsmateriaal (21 450 – 4 000)	17 450	☒ ☒ *
Oninbare skulde (3 450 + 1 120 ✓✓)	4 570	☒ *
Bankkoste (5 800 + 1 300 ✓) OF (5 800 + 420 + 880) <small>een punt vir albei</small>	7 100	☒ *
Bedryfswins	375 490	
Rente inkomste <small>bewerking</small>	20 462	☒
Wins voor rente uitgawe	395 952	☒
Rente uitgawe (249 800 + 54 000 – 280 000) <small>tekens kan omgekeer word</small>	(23 800)	☒ ☒ *
Netto wins vir die jaar <small>indien 22% van verkope</small>	372 152	☒ ☒

45

-1 vreemde items, Maksimum -2. Misplaaste items. merk slegs bewerkings. * Een deel korrek kontroleer bewerking

TOTALE PUNTE

50

VRAAG 3

3.1 TINY-TONY HANDELAARS

3.1.1 HANDELS- EN ANDER ONTVANGBARES-NOTA

Handelsdebiteure (85 800 – 800 ✓)	85 000 ☒ *
Deposito betaal	620 ✓
Opgelope Inkomste	1 200 ✓
	86 820 ☒ *
☒ * Een deel korrek ☒ kontroleer bewerking	

5

3.1.2 STAAT VAN FINANSIËLE POSISIE OP 30 SEPTEMBER 2024
EKWITEIT EN LASTE AFDELING

EIENAARSBELANG	492 000 ☒
Kapitaal (210 000 + 40 000 + 230 000)	480 000 ☒ *
Privaatrekening (15 600 – 3 600)	12 000 ☒
NIE-BEDRYFSLASTE	120 000
Lening (180 000 – 60 000 ✓✓)	120 000 ☒ *
BEDRYFSLASTE	150 580
Handels- en ander betaalbares (79 500 – 800 ✓ + 3 980 ✓ + 450 ✓ + 1 210 ✓ + 990 ✓)	85 330 ☒ *
Huidige deel van lening sien Lening	60 000 ☒
Bankoortrekking	5 250 ✓
TOTALE EKWITEIT EN LASTE	762 580 ☒

17

* Een deel korrek kontroleer bewerking

3.2 BECO HANDELAARS

PRIVAATREKENINGE	Ben	Collin
Vennote se salarisse	102 000 ✓	93 840 ✓✓
Bonus	15 300	–
Rente op kapitaal	28 000 ✓✓	28 500 ✓
Primêre verdeling	145 300 ☒	122 340 ☒
Sekondêre verdeling	35 970 ✓✓	23 980
Netto wins vir die jaar	181 270	146 320
Onttrekkings	(119 600) ✓	(104 800) ✓✓
Behoue inkomste	61 670 ☒	41 520 ☒
Saldo aan die begin	(13 500) ✓	29 000
Saldo aan die einde	48 170 ☒	70 520 ☒

18

 check operation

TOTALE PUNTE
40

VRAAG 4

4.1 Bereken die volgende finansiële aanwysers vir die jaar geëindig 29 Februarie 2024:

4.1.1

% bedryfsuitgawes op omset	
BEWERKINGS	ANTWOORD
$\frac{585\,000 \checkmark \times 100}{3\,459\,000 \checkmark \quad 1}$	16,9% ☒ Een deel korrek, x 100 niet een deel korrek Neem aan % indien nie aangedui

3

4.1.2

Vuurproefverhouding	
BEWERKINGS	ANTWOORD
$223\,100 \checkmark + 100\,000 \checkmark : 359\,000 \checkmark$	0,9:1 ☒ Een deel korrek

4

4.1.3

% opbrengs op gemiddelde belang verdien deur vennote.	
BEWERKINGS	ANTWOORD
$\frac{629\,025 \checkmark}{\frac{1}{2} \checkmark (2\,670\,000 \checkmark + 1\,970\,000 \checkmark)} \times \frac{100}{1}$ <p>4 640 000 twee punte OF 2 320 000 drie punte</p>	27,1% ☒ Een deel korrek, x 100 not een deel korrek Neem aan % indien nie aangedui

5

4.2

• Verduidelik of die onderneming sy bedryfsaktiwiteite doeltreffend bestuur. Haal TWEE finansiële aanwysers met syfers aan.	
Finansiële aanwysers ☒ ☒	Verduideliking (met syfers) ☒ ☒
% bedryfswins op verkope	Improved from 19,5% to 22,2%
% bedryfsuitgawes op verkope	Goed bestuur aangesien hulle van 18% tot 16,9% afgeneem het
Moenie % bruto wins op koste van verkope aanvaar nie -1 vir oortollige inskrywings, maksimum 2	

4

• Verduidelik hoe die onderneming hul verkope in die toekoms kan verbeter. Haal EEN finansiële aanwyser aan.	
Finansiële aanwyser ☒	Verduideliking (met syfers) ☒
% bruto wins op koste van verkope	Verminder winsopslag / % bruto wins op koste van verkope van 60%

2

4.3 Die vennote het besluit om hul besigheidsaktiwiteite in 2024 te verhoog en het ingestem om 'n lening aan te gaan. Verduidelik hoe hul besluit die finansiële risiko van die onderneming beïnvloed het. Haal EEN finansiële aanwyser met syfers aan.

Finansiële aanwysers (met syfers) ✓✓	Verduideliking (kommentaar op risiko) ✓✓ <i>(deelpunte vir onvolledige antwoorde)</i>
Skuld-ekwiteitsverhouding het van 0,3 : 1 tot 0,7 : 1 toegeneem	Die besigheid is nou op hoë risiko / maak te veel staat op geleende fondse / skuld het toegeneem van 30% tot 70% van eie kapitaal.

4

• **Verskaf TWEE voorstelle wat die vennote kan oorweeg in plaas van om die lening te verhoog.**

Voorstel 1 ✓	Om meer kapitaal by te dra / hul kapitaalbydraes te verhoog.
Voorstel 2 ✓	Kry 'n ander vennoot.

2

4.4 Moet die vennote tevrede wees met die % opbrengs op hul belegging? Verduidelik. Verskaf TWEE punte met relevante syfers.

PUNT 1	Ja ✓ <i>(of geïmpliseer)</i> % opbrengs op kapitaal ✓ het van 22% tot 27,1% ✓ (met 5,1 % punte)
PUNT 2	% obrengs op hul belegging oorskry ✓ rente op alternatiewe belegging (vaste deposito) van 8,5% ✓ Vergelyking met rente op alternatiewe belegging moet in die kommentaar gemaak of geïmpliseer word om volpunte te kry.

5

4.5 Lewer kommentaar oor die likiditeitsposisie van die onderneming vir 2024. Haal TWEE finansiële aanwysers met vergelykende syfers aan.

Finansiële aanwyser ✓ ✓ syfers ✓ ✓ kommentaar op likiditeit ✓ ✓

- Bedryfsverhouding het van 2 : 1 tot 1,8 : 1 afgeneem
- Vuurproefverhouding het toegeneem van 0,8 : 1 tot 0,9 : 1 maar dui steeds op die probleem van voorraadophoping.
- Debiteure-invorderingsperiode het van 32 tot 56 dae toegeneem
- Voorraadomsetsnelheid het van 8 keer tot 5,2 keer per jaar afgeneem

Kommentaar op likiditeit
 Vennote behoort bekommerd te wees oor die likiditeitsposisie van hul besigheid aangesien dit sal sukkel om sy korttermynverpligtinge na te kom – te veel kontant is vasgebind in voorraad/voorraadophoping / debiteure neem te lank om te betaal wat mag lei tot likiditeitsprobleme / voorraadomsetsnelheid het gedaal wat 'n afname in die vraag na produkte toon.

6

TOTALE PUNTE
35

TOTAAL:

150